

مذاكرات مجلس شورای ملی	سالانه ۲۰۰ ریال
مذاكرات مجلس سنا	۲۰۰
آگهی ها	۶۰۰
مذاكرات مجلسین و آگهی ها	۹۰۰

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی .

شماره ۳۱۱۹

شنبه ۱ آبان ماه ۱۳۳۴

سال یازدهم

شماره مسلسل ۱۶۱

دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۶۱

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۳ شنبه

بیست و پنجم مهر ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

- ۱- تصویب صورت مجلس جلسات ۲۰ و ۲۳ مهرماه
- ۲- سؤال آقای حمید بختیار راجع به آسایشگاه مسلولین خوزستان و جواب آقای معاون نخست وزیر
- ۳- سؤال آقای دکتر شاهکار دائر بخدم اجرای احکام ترفیع قضات و جواب آقای معاون وزارت دارائی
- ۴- سؤال آقای نقابت راجع به اراضی خوزستان و جواب آقای وزیر کشاورزی
- ۵- مذاکره در گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش خالصجات
- ۶- تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت راه
- ۷- مذاکره در گزارش کمیسیون دارائی راجع به فروش خالصجات
- ۸- اخذ رأی و تصویب لایحه اجازه پرداخت یکمصد و پنجاه مایون ریال بیاگهای ساختمانی ورهنی و کشاورزی
- ۹- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه مجلس ساعت ده و ده دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس جلسات ۲۰ و ۲۳ مهر ماه

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل فرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان: سنندجی . ارباب . خاکباز . امیدسالار . رضا افشار . مهندس ظفر . تجدد . محمود ذوالفقاری . مصطفی ذوالفقاری . برومند . پیراسته . پناهی . عباسی . احمد صفائی . سلطاننراد

بختیار . اورنگ . سرمد . مکرم . اسکندری . عرب شیبانی . غائبین بی اجازه - آقایان: کی نژاد . دکتر حمزوی . بزرگ ابراهیمی . غضنفری . سمیدی . یارافشار . سالار بهزادی . شفیعی . اریه . قوامی . مهندس اردبیلی . پورسرتیب . اسفندیاری . کاشانی .

دیرآمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان: دکتر عمید . کریمی . معین زاده . اکبر . صفاری . قنات آبادی . باقر بوشهری .

نقابت . دکتر سید امامی . امیر تیمور کلالی . دولت آبادی . محمودی . شوشتری . مهندس شاهرخشاهی . رئیس - نسبت بصورت مجلس جلسه قبل نظری نیست؟ آقای نقابت

نقابت - بنده اجازه قبلی خواسته بودم . رئیس - اینجامم با اجازه نوشته شده آقای دکتر بینا

دکتر بینا - چون راجع به نطق روز یکشنبه در موضوع سیاست خارجی دول اسلامی از بنده سؤالانی کردند خواستم این تذکره را بدهم که منظور بنده این بود در دنیا سیاست ملل اسلامی در اصول دفاع خاور میانه با تطبیع با سیاست بعضی از ممالک دیگر از قبیل انگلستان تطبیق میکنند و الا نزدیکتی نیست که سیاست دول اسلامی یک سیاست مستقل و ملی است (صحیح است) استعفا میکنم بفرمائید این قسمت در صورت مجلس اصلاح شود

رئیس - این قسمت مگر در صورت مجلس نیست؟ (دکتر بینا از بنده سؤال شده بود خواستم توضیح بدهم) بهر حال اگر ایرادی باشد اصلاح میشود. آقای خلمتبری

خلمتبری - بنده سؤالی از دولت دارم که تقدیم میکنم . رئیس - ابلاغ میشود. آقای حائری زاده

حائری زاده - اصلاح خیلی مختصری هست در نطق بنده که میدهم به تند نویسی . رئیس - بدهید اصلاح میکنند . آقای پورسرتیب

پورسرتیب - عرض کنم بنده با اجازه مقام ریاست به مسافرت رفته بودم در اینجا بی اجازه نوشته شده . رئیس - اصلاح میشود . آقای صدرزاده

صدرزاده - یک اصلاحات مختصری در صورت جلسه هست که میدهم به تند نویسی

رئیس - دیگر نظری نیست نسبت بصورت مجلس جلسات ۲۰ و ۲۳ مهر (اظهاری نشد)

عبدالرحمن فرامرزی - تصویب صورت جلسه را اعلام فرمودید

رئیس - عده برای رأی کافی نیست یعنی یک نفر کم است از موقع استفاده میکنم بواسطه بیان آقای فرامرزی عرض میکنم که وقت کار مجلس سه ساعت است وقتی آقایان زودتر تشریف بیاورند زودتر هم میتوانند تشریف ببرند الان ساعت ده است بنا بر این باید آقایان تا ساعت یک بعد از ظهر بیرون تشریف نبرند تا بر طبق آئین نامه کار انجام بشود

عبدالرحمن فرامرزی - بفرمائید که زودتر تشریف بیاورند بهتر است (با ورود چند نفر عده برای رأی کافی شد) . رئیس - صورت مجلس جلسات ۲۰ و ۲۳ مهر تصویب شد .

۲- سؤال آقای حمید بختیار راجع به آسایشگاه مسلولین خوزستان و جواب آقای معاون نخست وزیر

رئیس - وارد دستور میشویم سؤالات مطرح است آقای حمید بختیار بفرمائید حمید بختیار - بنده بدو آبیاد بعرض آقایان برسانم که چندین دفعه در مجلس و شاید متجاوز از پنجاه کمیسیون در وزارت بهداشتی راجع به مسلولین خوزستان مذاکره شده و وکلای خوزستان در آنجا بودند (صحیح است) ولی متأسفانه آنچه بجائی نرسد فریاد است تا بنیاً بنده از سازمان برنامه و اعضاء کمیسیون سازمان برنامه کله دارم وکلای خوزستان هم همینطور که در چندین قبل ۷۵ میلیون ریال از پولی که از خوزستان سازمان برنامه وصول میکنند اختصاص داده است برای ساختن پنج آسایشگاه در پنج استان خوزستان که یکی دوتای آنها اصلاحات آسایشگاه لازم ندارند آقایان اطلاع دارید مخصوصاً آقایان اطباء که وضع مسلولین خوزستان وضع

بسیار بدی را ایجاد کرده و هر روز در خانه اغلب آقایان و کلاه هفت و هشت نفر یاده نفر مسلول از خوزستان داریم (کاشانی - همه جا همینطور است گیلان و مازندران مملو از مسلول است) (د کتر عدل - آذربایجان هم همینطور) (موسوی - در خوزستان بیشتر است) بنده گمان نمیکنم که دولت جواب قانع کننده ای بسؤال من داشته باشد برای اینکه سؤال من این است که چرا سازمان برنامه پنج آسایشگاه را در سال ۱۳۳۴ در پنج استان درست کرده است و برای خوزستان درست نکرده بنده گمان نمیکنم که این سؤال جواب داشته باشد بجز از اینکه افعال کرده اند و همانطور که عرض کردم چون جزو اعضای کمیسیون سازمان برنامه از وکلای خوزستان شرکت نداشته اند این عمل را تصویب کرده اند و خوزستان را محروم کرده اند از چیزی که حق مسلمش بود (صحیح است) حالا در مقابل بنده یک خواهش دارم عرض اینکه تشریف بیاورید جواب بنده را بدهید دستور بفرمائید سازمان برنامه در بودجه ۱۳۳۴ آسایشگاهی برای مسلولین خوزستان بسازد والا بنده ناچارم که این سؤال را دو مرتبه تکرار کنم

رئیس - آقای معاون نخست وزیر معاون نخست وزیر (ناصر ذوالفقاری) - بنده در روز از آقای وزیر بهداری سؤال کردم که راجع به آسایشگاه خوزستان چه اقدامی کرده اند ایشان وعده فرمودند که این کار در بودجه گذشته شده است (صحیح است) نگذاشته اند آقا اینطور نیست وزارت بهداری پول ندارد گذاشته شده بودجه برای ساختن آسایشگاه خوزستان حتماً خواهد بود این را وزیر بهداری قول دادند و بنده هم دوباره تذکر میدهم که اگر نگذاشته اند بگذارند (احسن)

حمید بیخیتیار - نیست اینطور رئیس - آقای بیخیتیار بگذارید صحبتشان را بکنند شما حق دارید یک مرتبه دیگر بصورت تکمیلی در مورد سؤالتان صحبت کنید معاون نخست وزیر - بنده عرض میکنم که قطعاً خواهد بود بنده سؤالی که از آقای وزیر بهداری کردم ایشان فرمودند که تأمین شده و گذاشته شده فرمودند که بمرض شما برسانم که در خوزستان آسایشگاه ساخته خواهد شد حالا خوشدشان هم تشریف میاورند و قول صریح میدهند

موسوی - خود آقای وزیر بهداری هر چه سعی کرده اند بجائی نرسیده رئیس - آقای بیخیتیار حمید بیخیتیار - عرض کنم برای اینکه جنابعالی اطلاع کامل داشته باشید در وزارت بهداری جناب آقای جهان شاه صالح زحمات بسیار زیادی کشیدند که آسایشگاه برای

مسلولین خوزستان بسازند ولی متأسفانه بودجه ندارند و خود جنابعالی هم میدانید معلی که بودجه ندارد هیچوقت ساخته نخواهد شد بودجه آسایشگاه مسلولین در سازمان برنامه است که بمرضتان رساندم آقای د کتر آهی کاملاً وارد هستند ۷۰ میلیون ریال برای سال ۱۳۳۴ اختصاص دادند که پنج آسایشگاه در خراسان و شیراز و مازندران و اصفهان بسازند و برای خوزستان در نظر گرفته نشده این است که از جنابعالی تقاضا میکنم که باز حواله وزارت بهداری فرمائید وزارت بهداری یک دهشاهی بودجه ندارد و نمیتواند بسازد و اگر بایست ساخته شود باید سازمان برنامه بسازد و در اسرع وقت این کار را بکنند اینجا کمیسیون کردیم و بالاخره بنده ناچار شدم که این سؤال را کردم اگر عملی نشود و وکلای خوزستان دوباره این سؤال را تکرار خواهند کرد

خلعت بری - حق دارید ۳. سؤال آقای د کتر شاهکار داور بعدم اجرای احکام ترفیع قضات و جواب آقای معاون وزارت دارائی رئیس - آقای د کتر شاهکار

د کتر شاهکار - آقایان همکاران محترم ، سؤالی که من کردم این بود که چرا دولت از اجرای قانون سرپیچی میکند و چرا دولت عملاً قوانین را اجرا نمیکند جناب آقای ذوالفقاری بنده عرضم با آقا است و برای این مطلب در خود سؤال اشاره کردم که دوامد از قانون جزا چون معتقدم که بعضی از آقایان اعضای دولت فراموش میکنند مقررات قانون را این دوامدهای که در سؤال نوشته ام با اطلاع دولت میرسانم هر یک از مستخدمین در هر رتبه و مقامیکه باشد هر گاه برای جلوگیری از اجرای اوامر کتبی دولتی یا اجرای قوانین مملکتی یا اجرای احکام یا اوامر عالی یا هر گونه امری که از مقامات قانونی صادر شده باشد قدرت رسمی خود را اعمال کند از خدمت دولت منصرف خواهد شد « ماده بعدی این است که اگر اجرا نکنند قوانین دادگستری و قانون را از خدمت دولتی منصرف و از دوامد الی سه سال محکوم بجنس نادبیی خواهد شد « قاطبه ملت ایران نمایندگان مجلسین بارها ثابت کردند که در سیاست خارجی دولت همیشه بکدر و بیگانه زبان بودند و دولت را در سیاست خارجی که وابستگی بیخیتیار و اعتلاء و شتون مملکت دارد همیشه تقویت کرده اند و بازم تقویت خواهند کرد هیچ اختلافی در قسمت سیاست خارجی بین دولت و مردم نیست و تذکر اینکه نمایندگان محترم مجلس میدهند برای ارشاد هیئت دولت است - نامدرسی است داخلی دولت یا بطور ساده تری جناب آقای معاون نخست وزیر عرض کنم در بی سیاستی داخلی دولت هیچکس دولت را در این بلبشویی که هست و این عدم سیاستی که هست نمیتواند

دریابد یکی از بدبختیها این است که بعضی این که از یک جاهائی يك صدا هائی بلند میشود اگر يك مرا کزی ناراضی درست میکنند دولت هم تقویت میکند تکرار میکنم این مطلب را متأسفانه خود دولت منشا این کار است خود دولت موجب تولید این نا رضایتها هست خود دولت سبب این اغتشاشات است يك مثال کوچکي حضورتان عرض کنم یارسال قانونی از مجلس گذشت آمدند کلاس دانشکده نفت درست کردند در اطرافش اینجا صحبت ها شد قانون تصویب شد هفتاد نفر محصل از ولایات یاز جاهای مختلف آمدند نام نوشتند بعد امروز که مادر بیست و پنجم هر ماه هستیم دولت باین آقایان میگویی که من بودجه ندارم بروید دنبال کارتان یعنی هفتاد نفر از جوان ها نوبی این مملکت ول بگردند راه بر نهند و يك قشونی تهیه بکنند برای اینکه این کار خوب نیست اینها تذکره کرات در ستانه است خیر خواهانه است وظیفه شرافتمندان و وجدانی هر نماینده مجلس است که آقایان تذکر بدهد آقایان نکنید اینکار را مردم را ناراضی نکنید قانونی از این مجلس گذشت باینکه رتبه قضات باید طبق قانون داده بشود وزارت دادگستری طبق نامه ای شنیدم که رئیس اداره بازنشستگی گفتند که من این قانون را نمیتوانم اجرا بکنم مگر ما چندتا قوه مقننه داریم ؟ معنای قوه مجریه مگر غیر از اطاعت امر مجلسین است وقتی مجلس قانونی گذراند تشریفاتش عملی شد بتوشیح ملوکانه رسید این برایش امر است هم دارد علامت امروز ملاحظه میکنید که خود وزارت دادگستری نوشته است و قانون را دولت ابلاغ کرده است بعد در دولت عیبی دولت دیگری هست بنام اداره بازنشستگی یا وزارت دارائی که آن اداره بازنشستگی یا وزارت دارائی اجرا نمیکند قانون را جناب آقای حمید بیخیتیار خیال میکنم این مطلب یکی از حساسترین قسمتهای مربوط بامر مشروطه است که در حضورتان عرض میکنم و آقام که فوق العاده در آسایشگاه هستی دقت کنید بدبختی ما عدم اجرای قانون است عدم رعایت اصول مشروطیت است جناب آقای انواری از روزیست تریبون گفتند اگر آقای د کتر شاهکار نظری بیکی از بیاسنیه ها دارید بگوئید که من اجرا کنم خدایین من و شما آقای انواری شاهد و گواه باشید بنده نظر خصوصی بهیچکس ندارم الا آن که عرض میکنم یک کوه نگر می گفته است قوانینی که از مجلس میگردد جنبه شخصی و خصوصی دارد جنبه فردی دارد از نمایندگان مجلس که اینجا هستند و وکیل دادگستری هستند یکی این نقابت است بیست سال است از عدلیه

چندین هزار ساله است اگر آن شخص شوکران خورد و مرد میدانست ظالمانه است ولی اجرا کرد برای اینکه قانون بود و با همسرش را مأمولم زدود بدم شروع کرد بگریه گفت که مبانی اسلام قرص شد قضائی که بنده لیاقتش را ندارم و در برابر آن مزایا بدهند بنده و از طرف آقای نقابت و آقای عمیدی نوری میگویم که ما نقد برگشت نداریم و بین آنها هم خواهش از آقای معاون وزارت دارائی چرا قانون را اجرا نمیکند حضرت مستطاب عالی مطمئن باشید که نظر خصوصی ندارم و بنده در تمام امور وقتی محترمم که در حدود قانون صحبت می کنم و قانون حد من است بنده تقاضا میکنم که این قسمت ها را وقتی جواب بدهید طوری جواب بدهید که تطبیق کند با این دو ماده از قانون مجازات خصوصی که بعضی وقتان عرض کردم جنابعالی جناب آقای معاون نخست وزیر سبب نشوید هر روز در نتیجه بی سیاستی بر ناراضی ها اضافه بشوند این جوانانی را که بیرون ریخته اند جوانی که بیکار مانده اند میدانم جنابعالی حسن نیت کامل دارید و عقب کار هستیم اهل مجامله نیستم آقای ذوالفقاری ولی جواب روی کاغذو قرطاس بازی ندهید و واقعاً بجز مردم برسید اگر حرفشان غلط است اطاعت نکنید حکومت نظامی دارید اگر درست است در دشانرا دوا کنید آقایان این ذوالفقاری مستبد یا آقا برای این ملاحظه است و آقای نخست وزیر هستند و صاحب الاف والوف هستند که کار مردم را انجام بدهید آقایان و امثال ما و دیگران وقتی محترم هستیم که مفتی بمانند اولاد و بدون مردم قضیه دون کیشویت خواهد شد (احسن) دارائی . معاون وزارت دارائی (انواری) - بنده مقدمه میخوانم باستحضار جناب آقای د کتر شاهکار برسانم که اگر آنروز این طور عرض کردم که شخص معینی است نظری نداشتم خدا را شاهد میگیرم برای اینکه ما در وزارت دارائی نداشتم عملی که فرضاً همانطور که فرمودید که يك بیاسنیه را خارج کرده باشیم از نظر اداره کل در آمدها که شاید منظور همانها بود بکده ای را که روی تشکیلات و روی عملی کنار گذاشتند روی احتیاج نداشتم بود آن روز که آن اظهار را کردم برای این بود که ما با عملی شده باشد و یک نفر مظلوم بر کنار شده باشد خواستم بنده بفهمم و بروم تعقیب کنم که آن آدم مظلوم ظلمی بهش واقع نشود و رفع بشود در موضوع اجرای قانون همان طور که در دو جلسه قبل که سؤال جناب آقای پیراسته در مجلس مطرح بود بمرضتان رساندم دولت و وزارت دارائی تمام همشان مصروف این است که قوانین را در تمام موارد اجرا بکنند مخصوصاً در مواردی که بستگی بوضع زندگی کارمندان و مردم

دارد روی همین نظر بنده است دعا کردم که چند روزی مهلت بدهید ما خواهیم پرداخت چون ترفیعات کارمندان دولت مهم است کارمندان روی قوانینی که ما اجرا میکنیم کارمند تا رتبه ۶ دو سال یکمرتبه ترفیع میگیرد و از رتبه ۶ بالا سه سال یکمرتبه حق ترفیع و حق اضافه دارند آنها که حق قانونی دارند بنده آنها داده میشود روی همین نظر مایبکار نمایم بعد از سؤال آقای آقای معاون وزارت دارائی چرا قانون را اجرا نمیکند حضرت مستطاب عالی مطمئن باشید که نظر خصوصی ندارم و بنده در تمام امور وقتی محترمم که در حدود قانون صحبت می کنم و قانون حد من است بنده تقاضا میکنم که این قسمت ها را وقتی جواب بدهید طوری جواب بدهید که تطبیق کند با این دو ماده از قانون مجازات خصوصی که بعضی وقتان عرض کردم جنابعالی جناب آقای معاون نخست وزیر سبب نشوید هر روز در نتیجه بی سیاستی بر ناراضی ها اضافه بشوند این جوانانی را که بیرون ریخته اند جوانی که بیکار مانده اند میدانم جنابعالی حسن نیت کامل دارید و عقب کار هستیم اهل مجامله نیستم آقای ذوالفقاری ولی جواب روی کاغذو قرطاس بازی ندهید و واقعاً بجز مردم برسید اگر حرفشان غلط است اطاعت نکنید حکومت نظامی دارید اگر درست است در دشانرا دوا کنید آقایان این ذوالفقاری مستبد یا آقا برای این ملاحظه است و آقای نخست وزیر هستند و صاحب الاف والوف هستند که کار مردم را انجام بدهید آقایان و امثال ما و دیگران وقتی محترم هستیم که مفتی بمانند اولاد و بدون مردم قضیه دون کیشویت خواهد شد (احسن) دارائی . معاون وزارت دارائی (انواری) - بنده مقدمه میخوانم باستحضار جناب آقای د کتر شاهکار برسانم که اگر آنروز این طور عرض کردم که شخص معینی است نظری نداشتم خدا را شاهد میگیرم برای اینکه ما در وزارت دارائی نداشتم عملی که فرضاً همانطور که فرمودید که يك بیاسنیه را خارج کرده باشیم از نظر اداره کل در آمدها که شاید منظور همانها بود بکده ای را که روی تشکیلات و روی عملی کنار گذاشتند روی احتیاج نداشتم بود آن روز که آن اظهار را کردم برای این بود که ما با عملی شده باشد و یک نفر مظلوم بر کنار شده باشد خواستم بنده بفهمم و بروم تعقیب کنم که آن آدم مظلوم ظلمی بهش واقع نشود و رفع بشود در موضوع اجرای قانون همان طور که در دو جلسه قبل که سؤال جناب آقای پیراسته در مجلس مطرح بود بمرضتان رساندم دولت و وزارت دارائی تمام همشان مصروف این است که قوانین را در تمام موارد اجرا بکنند مخصوصاً در مواردی که بستگی بوضع زندگی کارمندان و مردم

رئیس دانشکده حقوق که اینجانشسته اند قبول میکنند که این آقایان بدون کنکور بروند آنجا؟ بنابراین اصولاً بنده از آقای د کتر شاهکار سؤال میکنم که دانشکده فنی یا علم اقتصاد چه ارتباطی دارد بنده؟ این هفتاد و چند نفر رفته اند علم اقتصاد خوانده اند آنها هم که آمده اند بیجا با مالی قبول اند بدهی بدون اینکه مقدماتش فراهم باشد رای بدهید باین دانشکده این را باید از آنها سؤال کرد که دانشکده فنی چه ارتباطی به علم اقتصاد دارد با تمام این تفصیلات برای اینکه این جوانان بیکار نمانند دیشب مذاکراتی شده و اقداماتی شده است که يك تصمیمات کلی اتخاذ کنند که فکری برای آنها بشود که این هفتاد و چند نفر مشغول کار بشوند موسوی - دانشکده نفت خوزستان را که قانونش گذشته افتتاح کنید که تکلیف اینها روشن بشود رئیس - آقایانیکه سؤالشان مطرح میشود متوجه باشند ضمن سؤالی که ابلاغ شده بسؤال دیگران درازند فقط موضوع سؤالی که کرده اند مطرح بشود مطابق مطالب آئین نامه مجاز نیست . سؤال آقای راجع باراضی خوزستان و جواب آقای وزیر کشاورزی رئیس - آقای نقابت

رئیس دانشکده حقوق که اینجانشسته اند قبول میکنند که این آقایان بدون کنکور بروند آنجا؟ بنابراین اصولاً بنده از آقای د کتر شاهکار سؤال میکنم که دانشکده فنی یا علم اقتصاد چه ارتباطی دارد بنده؟ این هفتاد و چند نفر رفته اند علم اقتصاد خوانده اند آنها هم که آمده اند بیجا با مالی قبول اند بدهی بدون اینکه مقدماتش فراهم باشد رای بدهید باین دانشکده این را باید از آنها سؤال کرد که دانشکده فنی چه ارتباطی به علم اقتصاد دارد با تمام این تفصیلات برای اینکه این جوانان بیکار نمانند دیشب مذاکراتی شده و اقداماتی شده است که يك تصمیمات کلی اتخاذ کنند که فکری برای آنها بشود که این هفتاد و چند نفر مشغول کار بشوند موسوی - دانشکده نفت خوزستان را که قانونش گذشته افتتاح کنید که تکلیف اینها روشن بشود رئیس - آقایانیکه سؤالشان مطرح میشود متوجه باشند ضمن سؤالی که ابلاغ شده بسؤال دیگران درازند فقط موضوع سؤالی که کرده اند مطرح بشود مطابق مطالب آئین نامه مجاز نیست . سؤال آقای راجع باراضی خوزستان و جواب آقای وزیر کشاورزی رئیس - آقای نقابت

وظیفی در زمان استبداد میامد بزور یک حتی از امیر گرفت و ما میدادیم او اسمش را میگذاشت بهره مالکانه او بنام خودش میگفت بهره مالکانه و ما میگفتیم مالیات دیوانی چون ما میدادیم و او میگرفت اسمش را هر چه میخواست بگذارد اما این را منصرفیم مالکیم دولت آمده بموجب این قانون و این تصویب نامه حقوق مردم محل را تثبیت کرده آنها را مالک شناخته بر طبق این قانون هم از دیوان عالی کشور و از دیوان دادرس دارائی بدوی و تجدید نظر احکام بسیار زیادی صادر شده است بر مالکیت مردم و در اعتراضات و آنها هم درست است با این کیفیت میدانید الان وضعیت خوزستان چه جور است با داشتن تا این پایه حق با داشتن این قانون با داشتن احکام دیوان کشور بنده بشما دوستان آقایان نمایندگان محترم اعلام میکنم که اساس مالکیت در خوزستان متزلزل است یعنی دولت بتقاضای ثبت تمام افراد بشر در اینجا اعتراض کرده است ثبت خانه ها به ثبت نخیلات ثبت شهرها اعتراض کرده چه وجه (پورسرتیب) حتی به آنها تیکه خوردشان واگذار کرده اند نگرانی ما از این است که دستگاه دولت که حافظ قانون است چرا اعتراض میکند اگر یک مرد کلاهبرداری از خارج اعتراض کرد که بحق همه تجاوز کند خوب فساد اخلاق است این کار را میکند که چیزی گیرش بیاید این صحیح ولی دستگاه که مافوق است مجری قانون است نباید عمل به انجام بدهد معذرت این اعتراضات را کردند بازم اشکال ندارد وزارت دارائی که خالصه هم جزء وزارت دارائی بود در تمام این مدت این شئون و این قوانین را تا حدی رعایت میکرد بخصوص که یک حکم که دیوان دادرس هم داشت و آنجا چند نفر قضات شریف بودند از وقتیکه قانون آقای دکتر مصدق آمد دستگاه مستقل خالصه ایجاد کرد و تمام خالصجات را منتقل کردند یک دستگاهی اسمش را هم بنگاه مستقل گذاشتند این عبارت مستقل یک اسم هملکی شد در مزاج این اداره گفت آقا معنی مستقل این است که آدم نه حرف وزیر مالیه و نه حرف رئیس الوزراه نه قانون و حکم محکم را گوش بدهد چرا؟ چون مستقل است این بنگاه مستقل دارای صد کلیل است دارای یک عده ای داد بار است دارای یک عده دستگاه است شعب در تمام کشور دایر کرده و شروع کرده به مزاحمت پریروز عرض کردم قریب ۲۰ نفر از مشایخ شادگان در تابستان آمده بودند یک جلساتی کردیم (حمید بختیار - مزده بدهم عهده دگری هم همین چند روزه میایند) یک عده دیگری میآیند و میگویند مأمورین خالصه شما میآیند از این باغچه ای که وصل بغانه های ماست بهره مالکانه میخوانند از اسب و الاغی که میبندند آقا والله گاو در خوزستان نمازید از دو الاغیکه میبندند بگاو آهن عهد قیاموس و زمین را

میکارند از این دو تالاف علف چر و از آن زمین و از هندوانه و سبزی و خیار و تره بارش صدی بیست بهره مالکانه میخوانند و میگویند (حمید بختیار - از شترش ۵۰ ریال میخوانند) بالاخره با تمام این گرفتاری ما التماس کردیم ، خواهش کردیم خدمت آقای وزیر کشاورزی که آقا شما مالک ، مالک وقتی دید زارعش فقیر است میگوید آقا کدخدای محمد علی اسمار نمیخوانیم که تمام حق را شما بدهید یک نصف بدهد یک نسیه بدهد ، یک عسری بدهد ، مابقی را سال دیگر میگیرم مهلت بدهید باین فقر و فاقه و این بدبختی و این فشار و بیچارگی او نداشت که بدهد والله نداشت که کنار کارون گندم استرالیایا بردم داده میشود ، این آب بحساب ، این زمین و این زارع گرسنه یک مشت آب در زمین نه بندد که زراعت بکند و ما گندم را از استرالیایا بیاوریم مردم بدهیم که آنها را از گرسنگی نجات بدهیم آنوقت اگر یک خانوادگی کوچ میگرد بجز غرور ملی دستگیر مری که بر میخورد و میگفت بفرمانده لشکر که اعمالت میکنیم و بعد این قوانین گذشت این حقوق تثبیت شد این اراضی مردم داده شد امروز بانه این شکایات وضع مردم این جور است این را ما نمیخواستیم بچسبند بکشاییم آقدر زحمت کشیدیم اینقدر همه آقایان نمایندگان خوزستان هفته ای یک روز جلسه کردیم آقایان وزرا عرض دعوت کردیم بنگاه خالصه را دعوت کردیم گفتیم التماس کردیم آنچه که لازمه اخلاق و وظیفه بود اجرا کردیم ولی متأسفانه بازم هنوز در خرم یک کوه ایم باین جهت بنده این مسئله را مطرح کردم که باین قانون ۱۳۱۴ و همینطور با آن است بعشایر و افراد در اینزه ، بختیاری ، دشتستان ، خوزستان از اراضی خالصه برای اسکان و برای زندگانی و رفاه آنها مجازا واگذار کند به همین جهت در بحث پریروز خواهش کردم که آقایان آن دو قانون را نگویند بطوریکه در تبصره این قانون فروش خالصجات ذکر شده است که هر چه آباد شده طبق آن قانون و هر چه آباد نشده طبق این قانون اینها را ملغی نکنند اینها یک حقی بود که مجانی در مواردی برای اسکان داده میشد هنوز اسکانی بعمل نیامده است هنوز هم احتیاج داریم بوضع این قانون بر اثر آن قانون تقسیمات شروع شده کمیسیون از وزارت دارائی آمد بخوزستان رفت بدشت میشان اراضی دشت میشان را تقسیم کرد بیش از پنجاه هزار قباله دولت تنظیم کرد و بین مردم دشت میشان زمین قسمت کرد و داد (شوشتری - هنوز از آنها رفیع مزاحمت نشده) الان هم مالیه محل این را میگیرد بآن میدهد مردم تکلیفشان معلوم نیست (شوشتری - جرم است) بله جرم است جرم را اگر ضعیف کردیم بگرم جرم می

دولت گذشته که برای واگذاری مرصه نخیلات تسهیلاتی قابل شده که الان مشغول عمل هستند و امیدوارم که در مورد نخیلات محل باین صورت پنجاه هزار قباله داده اند در قسمتهای دیگر در شرف تقسیم بودند که اعلیحضرت فقید فرمودند که متری یکشاهی صد دینار از مردم بگردد خرج عمران آبادی بکنند این کار ماند تا حالا بعد از شهریور ۳۲۰ کابینه مرحوم فروغی بود بعد از آن همین آقای حاج عز الممالک وزیر دارائی بودند آقایان را خواهش کردیم تشریف آوردند جلسات کردیم کمیسیون در وزارت دادگستری تشکیل شد

رئیس - آقای نقابت ۱۰ دقیقه وقت سرکار تمام شد

نقابت - در نتیجه این مباحث اجازه داده شد بر این که مردم ملکشان را ثبت کنند شورای عالی ثبت هم اجازه داد که مردم ملکشان را ثبت کنند با این بنده خواهش میکنم

رئیس - آقای نقابت بعد از بیانات آقای وزیر شما وقت دارید که صحبت کنید

نقابت - بنده خواهش میکنم که جناب جمع معروف جواب بدهند

رئیس - آقای وزیر کشاورزی

وزیر کشاورزی (مهندس طالقانی) - سؤالی که نماینده محترم خوزستان فرموده اند مربوط به ماه قبل است و همانطور که فرمودند خوشبختانه مصادف با روزی شده که لایحه تقسیم خالصجات مطرح است بنا بر این بنده قبل از اینکه متن جواب را که نوشته ام این جا بخوانم اجازه بخواهم چند نکته ای نظر دولت را در باره تقسیم خالصجات بعرض آقایان برسانم ؛ اصولاً نظر دولت در باره تقسیم خالصجات این است که هیچکس مملکتی را بزور سر نیزه و هو و جنگال و حرف زور نگیرد و کرد یک مملکتی وقتی روی پای خودش مستقر میماند که مردم بآب و خاک آن علاقه داشته باشند بنابراین صحیح نیست که دولتی اراضی خیلی مفصل را در اختیارش نگذاشته باشد و آنرا فقط بر عبت اجازه بدهد که بگارد و آن رعیت خودش را صاحب و مالک آن اراضی نداند برای اینکه مردم خودشان را مالک بدانند و در روز مبادا دفاع کنند و آباد نگاه بدارند دولت نظرش این است که اراضی خالصه را قسمت بکند و با شخصی که در آن زراعت میکنند بدهد این نظر اصولی است که روی آن این لایحه خالصجات تهیه شده و آمده بمجلس و از آقایان درخواست دارم کمک بفرمایند که انشاء الله زودتر بگذرد و اما راجع بنخاستان ها بنده بعرض آقایان میرسانم که در سؤالی ایشان مربوط به ماه قبل بود قریب دو سه هفته قبل یک تصویب نامه ای از هیئت

در سنوات بعد ۱۳۱۴ از هیئت وزیران گذشته کمیسیونی برای سازش با این قبیل تجاوزات در اواز تشکیل شده و میشود و هر کس مایل بود باشد میتواند یک کمیسیون مزبور مراجعه نموده و از طریق سازش مبالغی که توافق میشود بدولت تأدیه نماید تا از او نیز رفع تعرض بشود . (پورسرتیب - در سایر شهرستانها هم است)

۲ - در مورد نخیلات چون متصرفین آن بعنوان بهره مالکانه و مالیات املاک مزروعی وجهی بدولت تأدیه نمینمودند پس از رسیدگیهای مفصلی که بوسیله وزارت دارائی در سنوات قبل از سال ۱۳۲۸ بعمل آمده بالاخره بر حسب تصویب نامه صادره از هیئت وزیران در سال ۱۳۲۸ مقرر گردید متصرفینی که بهره بدهی خود را بر طبق معیاری هائیکه شده تأدیه نمایند دولت مرصه نخیلات را هم بآنها واگذار نماید و تا اکنون تصویب نامه مزبور چند دفعه تمدید شده و با پیشنهاد بنگاه خالصجات اخیراً نیز تصویب نامه کاملی که اختلافات و مشکلات حاصله را بکلی مرتفع مینماید از هیئت وزیران گذشته که بوقوع اجرا گذارده میشود و تا اکنون عده زیادی بدهی خود را تأدیه نموده و اعتراض بر نسبت آنها مسترد شده است و سایرین هم هر موقع بدهی خود را تأدیه نمودند مرصه نخیلات بآنها واگذار خواهد شد . بطور خلاصه هر کس مثال ۵ سال را بدهد مرصه متعلق باو میشود

۳ - نسبت با اراضی زراعی با اینکه در تصویب نامه و واگذاری اراضی خوزستان با شخصی که تهداد آبادانی آنرا بنمایند در سال ۱۳۱۴ از هیئت وزیران گذشته مقرر شده بود اشخاصیکه اراضی را آباد کرده بکمیسیون مقرر در تصویب نامه که از مرکز منظور و واگذاری اراضی اعزام شده بود مراجعه نمایند تا پس از رسیدگی و تحقق آبادی اراضی بآنها واگذار شود بطوری که سابق مربوطه نشان میدهند اشخاص بکمیسیون مراجعه نمودند تا وضع آنها مورد رسیدگی قرار گیرد ولی آنچه از اراضی قبل از سال ۱۳۱۴ آباد شده مزاحمتی برای متصرفین آن هیچچیز فراهم نگردیده است لیکن همانطوری که در بالا توضیح داده شد چون واگذاری اراضی بعد از سال ۱۳۱۴ عقید بشراعی بوده که در تصویب نامه و آیین نامه های مربوطه توضیح داده شده و بر طبق پیمان و اسنادی که با اشخاص تنظیم میشده اراضی بآنها واگذار و مالکیت متعلق بانجام شرایط قمرانی مندرج در مندرج در پیمان بوده اشخاص زیادی که بدون اجازه دولت در اراضی دخالت نموده و حتی عمران و آبادی هم نموده تقاضا دارند دولت آن اراضی را ملک آنها بداند و با اراضی که از سال ۱۳۱۴ آباد بوده و متصرفین هم آنرا آباد نموده

میخوانند آن اراضی ملک خود سازند مزاحمت مأمورین خالصه بقول نماینده محترم و با انجام وظیفه مأمورین مزبور بقول بنگاه خالصجات برای این قبیل اشخاص است و برای مزید استحضار با اطلاع میرساند که در قانون فروش خالصجات هم که مطرح است پیش بینی این موضوع شده و مقرر گردیده نسبت با اراضی خوزستان که تا اکنون آباد شده است بر طبق مقررات قانون ۱۳۱۴ اقدام شود و این نکته را هم بعرض آقایان برسانم که توجه بفرمایند جناب آقای دکتر شاهکار نماینده محترم فرمودند که اگر اجراء قوانین نمیشود ولی این را در نظر بگیرید اگر بنگاه خالصه با اداره خالصه وزارت دارائی مطابق قانونی که داشت مجبور بود که جلوی اقداماتی را بگیرد این را نمیتواند گفت که برای مردم ایجاد مزاحمت کرده اگر هم اغماض می کرد آنوقت آقایان نمایندگان محترم بنده را مورد استفسار فرامیادید که چرا قانون اجرا نکردید ولی همین که قانون خالصجات که الان مطرح است بگذرد همه این گرفتاریها رافع خواهد کرد و اگر آقایان توجه بفرمایند در ظرف سال ۱۳۰۸ و ۷ روز که این قانون مطرح هست این را از تصویب بگذرانند در حدود لافاقل نود درصد این گرفتاریها رفع خواهد شد ، راجع بملفچر باید بعرض آقایان برسانم که اینقدرها مهم نیست از یک کوسفتند در سال ۵ ریال بعنوان هلفچر گرفته میشود اگر آقایان نظر ندارند که گرفته بشود بعداً بنده توضیحاتی عرض میکنم البته هر چه نظر مجلس محترم باشد بنده حرفی ندارم .

رئیس - آقای نقابت

نقابت - بجهت الله حقیقت تأثیر کرد و آقای وزیر کشاورزی تا قبل از ۱۳۱۴ حقوق مردم مصرف و احیاء کننده اراضی خوزستان را هم از نخیلات یا اراضی مزروعی یا مستقالات رعیت شناخته و آن قانون و مقررات را تأیید فرمودند بنده هم تا سال ۱۳۱۴ امتشکر عواطف و مراحم ایشان هستم از آن بعد مردم بعد از ۱۳۱۴ بر طبق قوانینی دارای حقوقی هستند که بنده عرض نمیکنم و خودشان آنرا ابراز میکنند و میرسد ولی بنده بهیچ مقدار قانم تا سال ۱۳۱۴ فقط خواهش نمودم که این حق فراموش نشود و اداره خالصجات بنگاه خالصجات بپردمی که تا قبل از ۱۳۱۴ متصرفند مزاحمت نکنند پیش از این بنده توقمی دارم و نه تمام و کلای خوزستان از آقا خواهش دارم زیرا ترقیات اراضی و اسنادی که با اشخاص تنظیم میشده اراضی بآنها واگذار و مالکیت متعلق بانجام شرایط قمرانی مندرج در مندرج در پیمان بوده اشخاص زیادی که بدون اجازه دولت در اراضی دخالت نموده و حتی عمران و آبادی هم نموده تقاضا دارند دولت آن اراضی را ملک آنها بداند و با اراضی که از سال ۱۳۱۴ آباد بوده و متصرفین هم آنرا آباد نموده

معاون وزارت راه - بدون فوریت است .

۷ - مذاکره در گزارش کمیسیون دارائی راجع بفروش خالصجات

رئیس - پیشنهاد دیگری در ماده اول لایحه خالصجات قرائت میشود . (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد مینمایم باخر ماده اول لایحه فروش خالصجات این جمله اضافه شود :

و همچنین مواردی که برای تعویض املاک مردم در لایحه مصوب بکمیسیونهای مربوطه مشترک مجلسین مورخ دوم خرداد ماه ۱۳۳۳ تعیین گردیده مقرر شده است ، همیدی نوری

رئیس - آقای عبیدی نوری

شوشتری - آقای عبیدی نوری پیشنهاد را اول بخوانید

عبیدی نوری - بنده اول موضوع را عرض میکنم بعد پیشنهاد بعرض آقایان خواهد رسید آقایان مسبوق هستند که دولت در بعضی وزارتخانهها یک احتیاجی از نظر تملیک در بعضی از املاک پیدا کرد . مثلاً وزارت جنگ احتیاجی پیدا کرده بعضی املاک مردم و مدتی است این املاک را هم در تصرف دارد و عده ای از مردم که دارای اوراق مالکیت و اسناد هستند املاکشان همینطور مانده خود دولت هم متوجه این موضوع بوده یعنی این در حکومت اسبق در کابینه دکتر مصدق در این خصوص یک لایحه ای تنظیم شده بود که طبق آن لایحه برای تعیین تکلیف این املاک مردم یک کمیسیونهایی تشکیل شود که از هیئت عالیته قلمی از دیوان کشور و یک قضاتی و نسبت بکسانی که دارای اوراق مالکیت هستند و بر ابرای کمیسیون حق دارند آن املاکی را که در تصرف وزارت جنگ است رسیدگی بکنند آن کمیسیونها و از املاک خالصه با نهادان شود (دکتر پیر نیل - با اعتبار این سابقه را که عرض کردیم چند لایحه ای آمده به کمیسیونهای مشترک در کمیسیون کشاورزی و کمیسیون دادگستری تصویب شد و بدولت ابلاغ شد و دولت الان مشغول اجرای آن لایحه است

رئیس - خود آقای وزیر هم قول کردند آقایانی که با این پیشنهاد موافقت قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد .

۶ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت راه

رئیس - آقای معاون وزارت راه

معاون وزارت راه (مهندس خسرو هدایت) - لایحه ایست در تحت یک ماده برای اصلاح قانون اداره کل ساختمان که تقدیم مجلس میشود .

رئیس - این ماده واحد را با فوریت داده ایست

بشود طبق مقرراتی که در آن لایحه هست و داده بشود بکسانیکه صاحب آن املاک هستند چون این جایک استثنائی هم کرده در تبصره گفته باستانی مراتع و جنگلهای طبیعی و همچنین خالصجات وابسته و مستغلاتی که مورد احتیاج مؤسسات دولتی میباشد و فهرست آن به اطلاع کمیسیونهای مربوطه مجلسین خواهد رسید پس دو استثناء از کلیه خالصجات کرده اند یکی مراتع و جنگلهای طبیعی یکی هم خالصجات وابسته و مستغلاتی که مورد احتیاج مؤسسات دولتی است در حالیکه اینجا یک قانون خاصی هست که آن کمیسیونهای قانونی حق دارند در مقابل املاکی که وزارت جنگ یا بعضی از ادارت لازم داشتند و تصرف کردند میبایستی ارزیابی بشود و از املاک خالصه داده بشود آن مشمول هیچیک از این استثناءها نیست بنده پیشنهاد کردم که در این جمله استثناء که دو استثناء کرده یکی مراتع و جنگلهای طبیعی و یکی هم وابسته و مستغلاتی که مورد احتیاج دولت است یکی هم بگوید مواردی که در قانون مورخ خرداد از کمیسیونهای مشترک گذشته و الان اجرا میشود بنابر این یک توضیح مسلمی است از یک قانونی که الان دارد اجرا میشود که قید و تصریحی در این لایحه بشود و نتیجه اش این میشود که هم دست دولت باز میشود و هم حقوق مردم تأمین میشود این بود نظر بنده حالا اگر نمایندگان محترم و نماینده دولت موافق هستند که درست میشود

رئیس - آقای وزیر کشاورزی

را که مربوط بهمین قانون و مربوط به دعاوی اشخاص از دولت راجع املاک است میخوانم که روشن شود ماده دوم کمیسیون پس از رسیدگی می تواند بخلع بد دولت از اراضی مورد دعوی و پرداخت اجور سنوانی آن یا پرداخت بهای متصفانه اراضی و یا بتعویض اراضی مورد تصرف دولت با سایر املاک دولتی رأی بدهد و یا در صورتیکه مدعیان مالکیت رادر تمام یا قسمتی از دعوی ذیق نشناشد رأی مقتضی صادر نماید اینجا اگر در خود همین جبران خسارت اشخاصی که در شهرها اراضی دارند و این اراضی مثل ایستگاه راه آهن تهران و پاراضی جاهای دیگر وزارت جنگ و ینا ادارات دولتی دیگر در سابق تصرف کرده اند و در اختیار دارند و مقرر شده باینکه از قراء و دهات خالصه با آنها داده شود یا اینکه قیمت آنها را دولت از این محل یا ممرهای دیگری که بعداً خودش میتواند در نظر بگیرد بپردازد و بنابر این این قانون مانعاً الجمع نیست بعد از آن که اراضی خالصه را منحصر بین رعایایی که ساکن آنها هستند تقسیم کند دیگر از این فکر نباید عدول کرد و این راه دومی که پیشنهاد شده یعنی از محل فروش خالصجات همبیطوری که در ماده ۱۱ این اراضی دولتی از محل فروش مستغلات

پیشنهاد بکنید که از اینمحل پرداخت شود بنده قبول میکنم

رئیس - آقای عمیدی نوری

و نظر بنده را تأمین نمیکند

رئیس - آقای کیکاووسی

بنده نمیخواهم در این قسمت خیلی توضیح وقت بکنم (احسن) گمان میکنم همه آقایان بهتر مطلع باشند که وضعیت بلوچستان بچه صورت اسف آوری است و واقعا میتوان گفت کدر تمام قسمتهای مملکت از تمام مناطق این مملکت عقب ماندگیش بیشتر است خوشبختانه مقام ریاست معظم مجلس شورای ملی جناب آقای سردار فخر مدت هادر آن صفعات بوده اند و مطلعند وضعیت آنجا چه صورتی است بنده چون در این قسمت حقیقه ذکر بدیختی است کمتر مایلیم بدیختی را بگویم برای اینکه باعث تأثر می شود باید اقدامی بکنیم که عمل مثبتی بشود که مردم از این بدیختی رهائی پیدا کنند وضعیت خالصجات بلوچستان و بخصوص رعایا بقدری بد شده است که اساساً اسمی برای این امر نمیشود قائل شد بنده میتوانم بطور صریح عرض کنم که در هیچ قریه های از قراء خالصه نمی بینید که رعیتی دو سال در یکمحل کشت بکنند بنا بر این با این وضعیت اساساً تقسیم یک خالصه ای بین رعایا قبل از این که یک رعیتی ما پیدا بکنیم و در یک محلی ثابت کنیم موضوعی ندارد وزیر کشاورزی فرمودند از دست یک مالک عمدای ما این املاک را خارج بکنیم بدیم بیک مردی که بعد از چند صباحی از دست آنها خارج میشود بنده در این قسمت بدیختی و گرفتاریها یکسان و نیم تمام است با دوات و بنگاه خالصه متغولند ماده ۱۱ هستم و آنچه هم گزارشاتی بعرض اعلیحضرت همایون شاهنشاهی رساندم و خوشبختانه اوامری که فرمودند بنده میتوانم بعرض رسانم که تاحدی وضعیت رقت بار رعایا و

مردمان مفلوک بلوچستان تغییر کرده و امید است که با کمک هائی که میشود بیشتر تغییر پیدا بکند که از یک زندگانی که مردم آنجا هم برخوردار بشوند بنده هر چه در این موضوع با جناب وزیر کشاورزی و بنگاه خالصه صحبت کردم باینکه تصدیق دارند چه بدیختی آنجا هست بواسطه اینکه در تمام منطقه بلوچستان ثبت اسناد وجود ندارد و محاکم دادگستری یک اسم بی مسائلی است مخصوصاً بعضی مأمورین ناصالح دولت طوری رفتار کرده اند که بیخود بین مردمان تولید یک نقارهائی کرده اند که بدولت روشن است ولی متأسفانه دولت میگوید من بواسطه اینکه مجوزی ندارم نمیتوانم اینکار را بکنم تمام خالصجات بلوچستان اگر تمام مزارع را حساب کنیم ۲۸ قطعه است بنابر این با حسن نیتی که دولت در این کار دارد بنده میخواستم از حضور آقایان نمایندگان استدعا کنم با این تبصره پیشنهادی من موافقت فرمایند و رأی بدهند تا اینکه مجوزی دولت در دست داشته باشد پیشنهاد بنده این است که نظر بوضعیت خاصی که خالصجات بلوچستان بلحاظ ایل نشین و منطقه مرزی بودن و عدم بسط ادارات ثبت و محاکم قضائی داراست تصمیمات متخذه هیئت دولت در مورد خالصجات بلوچستان معتبر و قابل اجراست

رئیس - آقای کیکاووسی

بنده نمیخواهم در این قسمت خیلی توضیح وقت بکنم (احسن) گمان میکنم همه آقایان بهتر مطلع باشند که وضعیت بلوچستان بچه صورت اسف آوری است و واقعا میتوان گفت کدر تمام قسمتهای مملکت از تمام مناطق این مملکت عقب ماندگیش بیشتر است خوشبختانه مقام ریاست معظم مجلس شورای ملی جناب آقای سردار فخر مدت هادر آن صفعات بوده اند و مطلعند وضعیت آنجا چه صورتی است بنده چون در این قسمت حقیقه ذکر بدیختی است کمتر مایلیم بدیختی را بگویم برای اینکه باعث تأثر می شود باید اقدامی بکنیم که عمل مثبتی بشود که مردم از این بدیختی رهائی پیدا کنند وضعیت خالصجات بلوچستان و بخصوص رعایا بقدری بد شده است که اساساً اسمی برای این امر نمیشود قائل شد بنده میتوانم بطور صریح عرض کنم که در هیچ قریه های از قراء خالصه نمی بینید که رعیتی دو سال در یکمحل کشت بکنند بنا بر این با این وضعیت اساساً تقسیم یک خالصه ای بین رعایا قبل از این که یک رعیتی ما پیدا بکنیم و در یک محلی ثابت کنیم موضوعی ندارد وزیر کشاورزی فرمودند از دست یک مالک عمدای ما این املاک را خارج بکنیم بدیم بیک مردی که بعد از چند صباحی از دست آنها خارج میشود بنده در این قسمت بدیختی و گرفتاریها یکسان و نیم تمام است با دوات و بنگاه خالصه متغولند ماده ۱۱ هستم و آنچه هم گزارشاتی بعرض اعلیحضرت همایون شاهنشاهی رساندم و خوشبختانه اوامری که فرمودند بنده میتوانم بعرض رسانم که تاحدی وضعیت رقت بار رعایا و

رئیس - آقای صارمی - بنده خیال میکنم بهترین ترتیبی که ممکن است ساکنین یک منطقه ای را بآن مملکت و محل علاقمند کرد این قانونی است که فعلاً در دست اقدام و تصویب است برای اینکه میگویند رعیت صاحب ملک بشود و چون صاحب ملک شد و علاقه پیدا کرد نسبت بمملکت معتقد میشود مؤمن میشود علاقه و ایمان زیادتری پیدا میکند بنابر این در بلوچستان اگر افرادی در نقاط مرزی هستند که مطابق این قانون املاکی باینها واگذار شود و زراعت کنند این عمل مطابق مصالح عالی مملکت خواهد بود، هیچ جای تردیدی نیست علاوه در این قانون گفته شده است بزراع محلی که مشغول زراعت هستند بفرورشدند نگفته که باشخص خارج بفرورشدند ملک را بنابر این این قانون اگر اجرا شود و مخصوصاً با پیش بینی هائی که برای حفظ عمران و آبادی در این قانون کرده اند و گفته شده است که قسمتهای عمران و تعاون تشکیل پیدا کنند این قسمتها بواقع اجرا گذاشته شود هم رعایا علاقه زیادتری پیدا میکنند هم موجب آبادی و عمران زیادتری در نقاط مرزی خواهد شد اجرای این قانون در نقاط مرزی حد اعلا می شود و مرتباً در آنجا که مالک پیدا شود در عمل هم دیدیم که در هر کجا خرده مالک بوده است آبادی بعد اعلا وجود داشته است نمونه آن نمونه کاملش همین رضایه است که آقای افشار صادقی اینجا هستند رضایه از تمام بلایا و مصائبی که برای این مملکت پیش آمده است بعد اعلا بسیار آبادی است معذک گله یک منطقه بسیار آبادی است برای اینکه هر یک از افراد بقدر توانائی خود علاقمند بمملکت خودشان هستند و برای آبادی آن اقدام میکنند بنابر این در مرز بلوچستان بسیار ضرورت دارد که این قانون اجرا شود البته از توضیحاتی که داده شد بنده اینطور استنباط کردم که ممکن است یک اختلافاتی بین تصرفین یا مالکین با اداره خالصه راجع بمالکیت اصل موضوع باشد و گویا پیشنهادی که داده اند منظورشان این بوده است که دولت مکلف باشد که برای این منظور بطور کدخدائی منشی اقدام کنند و اختلاف رفع بشود اگر منظور این است که این پیشنهاد ناظر باین منظور و مقصود نیست بهتر است که مراجع قضائی رسیدگی کنند اگر دولت حاکم شد و دولت مالک شناخته شد مطابق این قانون عمل بشود و اگر دولت هم مالک شناخته نشد یک عده ای بنام خان که در محل هستند املاک دولت را تصاحب کنند (پوررتیب - ماده ۸۷ - بنده اعتراض دارم به خان جراتوین میکنند) چنانچه عالی که مالک نیستند آقای پوررتیب خواهش میکنم که این لقب را برای خودتان نخرید

که موجب نك است بنا بر این اجرای این قانون در بلوچستان که مرز است نهایت ضرورت را دارد

رئیس - آقای مغیر بفرماید

مشایخی (مخبر کمیسیون) - نماینده محترم بلوچستان راجع باراضی بلوچستان با اغلب از آقایان نمایندگان در سرسرا صحبت کردند و یک توضیحاتی دادند من جمله بن هم یک توضیحاتی دادند و بهتر این است که برای روشن شدن ذهن آقایان در مورد این پیشنهاد بعرض آقایان رسانم مقصود این است که فعلاً در بلوچستان امر کشاورزی خیلی محدود و ناچیز است و کشاورزی که چند سال در یک منطقه زمین زراعت کرده باشد وجود ندارد ایشان مقصودشان اینست که تادیب را اتخاذ شود که یک عده ای از بلوچستانی هادر آن محل بکارهای کشاورزی اشتغال پیدا کنند فلاحت کنند و عملیات فلاحتی در آنجا تعمیم پیدا کند اگر یک چنین مردمانی پیدا شدند بعد دولت خالصه را بین آنها تقسیم کند مقصود ایشان این است و روی همین زمینه ایشان پیشنهادی تهیه کرده بودند بعداً تغییر عقیده دادند و فرمش را عوض کردند بنده اصولاً در شان مجلس شورای ملی نمیدانم که در یک قانونی که برای فروش خالصجات در دستور در معرض تصویب قرار میگیرد و نسبت بیک طبقه در کشور تصمیمی اتخاذ میکنند اختیار مطلق ولایتها و بدون مدت بدولت بدهند که هر جور که دلس میخواهد نسبت بخالصجات بلوچستان تصمیم اتخاذ کند و اگر ایشان میگفتند برای یک مدت محدود در ظرف یکسال، در ظرف دو سال یک مدت معینی بیا توجه بقتضیات محلی و شرایطی بیایند نسبت باملاک بلوچستان تصمیم برفع مردم اتخاذ کنند البته مطلب قابل بحث بود اما یک مطلب هست توجه فرمایند منظور ایشان هم در این قانون تأمین شده است در این قانون گفته شده است که کلیه املاک به کشاورزان بدون رعایت مزایده فروخته می شود و برای نقاط مرزی هم در تبصره ماده ۲ ذکر شده که در نقاط عشایری و مرزی استثنائاً دولت میتواند نظر بقتضیات محلی تا میزان یکصد هکتار هم باشخص و کسانی که در مرز مقیم هستند بدهد بنابر این موضوع نقاط مرزی که با سستی فرقی با نقاط غیر مرزی داشته باشد مورد توجه دولت و مقنن واقع شده است و هر گونه نظریاتی که تیسار راجع بلوچستان داشته باشند در اجرای قانون و با رعایت تبصره ای که باستحضارشان رساندم قابل اجرا خواهد بود و نظرشان تأمین شده البته آقا باید از دولت تقاضا کنند و دولت هم باید اقدام کند این نقاط عقب افتاده را بیشتر مورد توجه قرار بدهد چرا باینکه در بلوچستان تشکیلات ثبت نباشد املاکی که متعلق بمردم است

مردم تقاضای ثبت بکنند املاک خالصه را دولت تقاضای ثبت بکنند و نسبت باملاک تکلیف مردم و دولت روشن بشود که این اختلاف بین مردم و دولت از نظر شئون مالکیت رفع بشود موضوع تقاضای جناب عالی که مورد علاقه تمام همکاران هم هست باین ترتیب خلاصه میشود که از دولت بخواهید که تشکیلات ثبت را آنجا تعمیم بدهد و خود آقا هم در حدود تبصره ۴ از ماده ۳ نظریاتی که دارید در ضمن اجرای قانون با دولت مذاکره فرمایید بنابر این تصور میکنم که اگر پیشنهاد خودتان را مسترد فرمایید بهتر خواهد بود (دکتر شاهکار مدتش را میخواهند تعیین کنند)

کیکاووسی - محاکمی وجود ندارد که مردم بآن محاکم مراجعه کنند

رئیس - مجدداً قرائت میشود (پیشنهاد بشرح سابق مجدداً قرائت شد)

کیکاووسی - بنده پیشنهاد را با اضافه کردن مدت یکسال اصلاح میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود نسبت باین پیشنهاد آقایانیکه با این پیشنهاد با مدت یکسال که تعیین شده است موافقت قیام کنند

(عده ای تقریباً معادل نصف منهای یک قیام کردند)

آقایان تأمل کنند تا درست شماره شود (مجدداً شماره شد) تصویب نشد

دفعه اول یکتفر کم بود، بعداً آقایان نشستند

پیشنهاد آقای درخشش قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم از تاریخ تصویب این لایحه حد اکثر تا دو ماه بمنظور محدود ساختن مالکیت های بزرگ و ایجاد خرده مالک لایحه فروش و تقسیم دهات بزرگ را برای تصویب بمجلس تقدیم نماید

رئیس - آقای درخشش - بنده پیشنهاد کردم که دولت مکلفست از این تاریخ تا دو ماه برای تعدید مالکیت های بزرگ لایحه فروش و تقسیم املاک بزرگ را بمجلس تقدیم کند (کاشانی - مال کی را؟) دنبای غرب مسئله تعدید مالکیت را حل کرده و دول خاور میانه مدتهاست این مسئله را حل کرده اند امروز این اصول از پیش رفته است که عده ای با زنج و زحمت و مشقت کار بکنند چند صد هزار نفر از افراد این مملکت زحمت بکنند برای اینکه چند صد نفر استفاده ببرند و علاوه بر استفاده بردن مقامات حساس کشور را اشغال کنند و در مجلسین گرسی اختیار و اشغال کنند و اولادهایشان در بهترین نقاط دنیا تحصیل کنند

این مسئله امروز در تمام دنیا حل شده است و خواهی نخواهی یک روز هم در ایران باید این موضوع را حل بکنند اگر اعلیحضرت همایونی املاک خودش را تقسیم کرد بخاطر هوی و هوس نبود بلکه بخاطر نفع ملت و مملکت بود دولت که لایحه فروش خالصجات را به مجلس داده برای اینست که یک عده از ارضین صاحب ملک بشوند، بخاطر نفع مملکت است بنابر این که اعلیحضرت همایونی و دولت میخواهند با این وسیله سه درصد از رعایا را زمین دار بکنند بیایند لایحه ای بیاورند که صد درصد از ارضین این مملکت از ایران بهره برداری بکنند و بجا کسان علاقمند باشند و این مسئله اجیر بودن از زمین برود بعضی از این مالکین بی انصاف بازار زمین خودشان معامله حیوانات را میکنند بنده اطلاع دارم که یک عده از مالکین افرادشان را رعایای خودشان را میفرستند بکنار جاده راه آهن برای حملگی و آن بول را میگیرند و میگویند تورعیت من هستی و بولی که اجرت میگیری مال من است (عاملی - کذب است، دروغ است) همان معامله ای که با الاغ و گاو و حیوانات می کنند با رعایا هم همان معامله را می کنند ما اگر بخواهیم این مملکت از این وضع فعلی نجات پیدا کند باید برای تمام افرادی این مملکت فکری کنیم و این وضعیت را که چندین هزار نفر شبوروز بخاطر زندگی چند صد نفر زحمت میکنند این موضوع را باید از بین ببرید و بگذارید که این مملکت روی خوشی بخودش ببیند و من معتقدم که افرادی که کوچکترین علاقه باین آب و خاک دارند باین تبصره بنده رأی خواهند داد.

رئیس - آقای دکتر شاهکار

دکتر شاهکار - بنده بسیار متأسفم که مطالبی که اصلش صحیح است (عبدالصاحب صفائی اصل مطلبش هم صحیح نیست) در لباسی در میآید که بکلی غیراز آن مطلب است (صحیح است - احسن) بنده نمیخواهم آن عبارت را بگویم که اراده باطل میکنند از کلمه حق (درخشش - تکرار بفرمایند) من عبارت آقایان تکرار نمیکنم

داراب - بفرمایید تمام مرتجعین خوششان می آید

دکتر شاهکار - آقای داراب بنظرم یک چیزی دات میخواهد مرتجع یعنی چه؟ چه مرتجمی این مزخرفات و مهملات چیست؟ من مرتجم؟ من ۲۵۰ متر زمین ندارم ما مسلمان هستیم (داراب - معرهم مسلمان است)

رئیس - ساکت باشید شلوغ نکنید بشما اخطار می کنم اصلاً این قابل رأی نیست بفرمایید بروید بشینید یک پیشنهاد دیگر را بخواهید

رئیس - ماده دوم مطرح است قرائت میشود.
(شرح زیر قرائت شد)

ماده دو - خالصجات غیر مزروعی داخل شهرها و قصبات و اراضی متصل به شهرها و قصبات و باغات و مستغلات دولتی و قنوات بائر که عمران آنها بوسیله دولت مقرون بصرفه باشد و قنوات دائر و حقایق - هائیکه دهات خالصه را مشروب نمی نماید و فقط آب آن فروخته میشود و همچنین اراضی بائر خالصه واقع در نزدیکی شهرها و مراکز بخشها با توجه بمقدار آب و خاک و اسناد و موقعیت هر رقبه و معمول هر محل ارزیابی و از طریق مزایده بفروش خواهد رسید.

تبصره ۱ - عرصه اعیانی هائی که تا تاریخ تقدیم این قانون در اراضی خالصه احداث شده ارزیابی و بدون رعایت مقررات مزایده بصاحبان اعیانی بفروش خواهد رسید چنانچه صاحبان اعیانی حاضر بخريد عرصه نشوند ۸ ر. ارزیابی در هر سال بعنوان حق الارض دریافت خواهد گردید.

تبصره ۲ - اراضی دولتی واقع در شهرها و متصل بشهرها (باستثنای تهران) پس از وضع آن مقدار که برای ادارات و مؤسسات دولتی مورد احتیاج است در نقاطی که دولت لازم بداند بقطعاتی که از ۵۰۰ متر بیشتر نباشد تقسیم و بدون رعایت تشریفات مزایده بکارمندان دولت که مقیم در آن شهرستان هستند و خود و یا عیال آنها دارای خانه شخصی نیستند و از سایر اراضی دولتی استفاده نکرده اند پس از ارزیابی بوسیله کارشناسان رسمی با قسط ۵ ساله فروخته خواهد شد.

تبصره ۳ - آن قسمت از اراضی خالصه امیرآباد که متعلق بدولت است بدانشگاه تهران واگذار میشود تا پس از وضع مقادیریکه برای کوی * دانشجویان و سایر تأسیسات فنی و علمی و امور ورزشی و غیره دانشگاه مورد احتیاج است مابقی را بر طبق نقشه و شرایطی که شورای دانشگاه مکلف است تنظیم نماید برای تهیه خانه مسکونی بمعلمین و کارکنان دانشگاه تهران با ترتیب مقتضی تخصیص داده و هر گونه درآمدی که عاید شود صرف آبادی و عمران کوی دانشگاه نماید.

تبصره ۴ - در صورتیکه معلوم شود هر یک از کارمندان دولت و معلمین و کارکنان دانشگاه تهران بعنوانین مختلف بیش از یکبار از زمینهای دولتی استفاده کرده باید علاوه بر استرداد عین زمین ده درصد ارزش زمین را بعنوان جریمه بدولت بپردازد.

تبصره ۵ - نسبت با اراضی دیگر خالصه اطراف تهران (باستثناء قطعاتیکه تا کنون

بیانک ساختمانی واگذار شده) تا شعاع ۱۰ کیلومتر باستثنای آن مقدار از اراضی که مورد احتیاج مؤسسات دولتی باشد کلادر اختیار بانک ساختمانی گذاشته میشود که طبق مقررات آن بانک تقسیم و فروخته شود و بهای دریافتی را عیناً بینگاه خالصه مسترد دارد.

رئیس - آقای پیراسته (پیراسته بنده عرضی ندارم) آقای سلطانی را بختیار داشتیم که تقدیم میکنم

رئیس - سئوالات را همیشه در اول جلسه که وارد دستور میشویم آقایان بدهند آقای عبدالرحمن فرامرزی

عبدالرحمن فرامرزی - بنده عرض کردم بتبصره دو از ماده اول رأی گرفته نشد.

رئیس - ماده و تبصره ها رأی گرفته شد ممکن است نظر خودتان را بشکل ماده الحاقی پیشنهاد بنمایند که بعد قرائت میشود در ماده دوم مخالفی نیست؟ (عده ای از نمایندگان - خیر) پس پیشنهادات قرائت میشود پیشنهاد آقای دکتر وکیل (شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم مجلس شورای ملی پیشنهاد مینمایم تبصره دوم ماده دوم بصورتیکه در گزارش کمیسیون کشاورزی بعرض مجلس رسیده تصویب شود

دکتر وکیل

رئیس - آقای دکتر وکیل

دکتر وکیل - بنده از اصل تبعیض روح بیزار است و اگر تبعیض در مقابل ضعیف حقیقتاً بشود باز قابل تأمل و تعمق است در این تبصره دوم البته بنده از نمایندگان تهران معذرت میطلبم استثنای در این ماده برای تهران شده است باینکه در تهران احتیاج عمومی بمسکن بیشتر است و قیمت اراضی بجدی بالا رفته که اگر

مجلس دوره ۱۸ تصمیم نگرفته بود زندگی و نفس کشیدن برای مردم در تهران در یک چهار دیواری امکان نداشت آمده اند در اینجا مرقوم فرموده اند اراضی دولتی واقع در شهرها و متصل بشهرها باستثنای تهران این را کمیسیون دارائی این کلمه استثناء را اضافه کرده است و حال آنکه مخصوصاً در تهران بهتر بود در کمیسیون کشاورزی که بنظر بنده خیلی بیطرفانه قضاوت کرده در آنجا عیناً نوشته اند در شهرها و متصل بشهرها تا شعاع ۶ کیلومتر و در آنجا استثنائی نداشته اینست که بنده استدعا میکنم که آقایان موافقت بفرمایند که بهمان صورتیکه کمیسیون کشاورزی پیشنهاد کرده است همانطور تصویب بشود و یک خاصه خرجی بین تهران و شهرستانها نشود.

رئیس - آقای مخیر
مخیر کمیسیون دارائی (مشایخی).

بنده تصور میکنم جناب آقای دکتر وکیل اگر درست توجه بفرمایند در این قانون حقوق ساکنین شهرستانها بیشتر تأمین شده است تا تهران برای اینکه در مصوبات کمیسیون دارائی ما اراضی تهران را استثناء کرده ایم و گفته ایم اراضی دولتی واقع در شهرستانها باستثنای آنچه مورد احتیاج دستگاههای دولتی است بقطعات بانصد متری تقسیم و با قیمت عادلانه بین مستخدمین محل تقسیم شود برای تهران نخواهیم از این ماده استفاده کنند چرا؟ برای اینکه دستگاه وسیعی که عبارت از بانک ساختمانی است قسمتی از اراضی تهران را تقسیم کرده است ساختمان کرده در معرض تقسیم بین کارمندان دولت و سایرین در حدود قانون قرار داده و بنابراین ما وقتی یک بانک ساختمانی داریم حق اینست وقتی در تهران اراضی باقیمانده باشد و متعلق بدولت باشد این اراضی را در اختیار بانک ساختمانی بگذاریم و در تبصره ۵ این موضوع قید شده است که اراضی اطراف تهران تا شعاع ۱۰ کیلومتر و در ولایات تا شعاع ۶ کیلومتر تقسیم میکنیم مال تهران را گفتند که تا ۱۰ کیلومتر در اختیار بانک ساختمانی بگذارند و طبق مقررات بانک ساختمانی این اراضی تقسیم بشود علیهذا منظور جنابعالی که عبارت از حفظ حقوق شهرستانها است تأمین شده.

دکتر وکیل - چون در تبصره ۵ نظر بنده تأمین میشود لذا پیشنهاد را پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود (پیشنهاد آقای درخشش بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم ماده دو باستثنای تبصره های موجوده از لایحه حذف شود درخشش

رئیس - مقصود تجزیه است این پیشنهادی که داده اید در موقع رأی باید تجزیه گردد بفرمائید توضیح بدهید

درخشش - باز هم در این ماده دوم بنده مشاهده کردم که در این ماده و در ماده چهار هم قسمتی از خالصجات را بطور مزایده میخواهند بفروش برسانند البته این کاملاً روشن و واضح است که قسمت هائی که بطور مزایده بفروش میرسد بهیچوجه سهم رعیت نخواهد شد و عده ای از همان آقایانی که ملک دارند یک قسمت دیگر بر قسمتهائی که دارند افزوده می کنند بنابراین بنده پیشنهاد کردم که این ماده حذف بشود (عبدالرحمن فرامرزی - اصلاح عبارتی بکنید بنویسید قیمت عادلانه بفروشند)

رئیس - پیشنهاد حذف طبق آیین نامه نمیشود داد در موقع رأی دادن رأی تجزیه گرفته میشود آقای مشایخی

مخیر کمیسیون دارائی - ماده اول ناظر است بکلیه خالصجات و مستغلات خالصجات اعم از املاک مزروعی و مستغلات شهری. حکم کلی را در ماده یک تعیین فرمودید که کلیه خالصجات باید بمعرض فروش در بیاید (عبدالرحمن فرامرزی - نه بزیاید) در ماده دو نسبت بمستغلات دارد صحبت میکنم املاک مزروعی را که گفتیم بین کشاورزان قسمت بکنند بدون مزایده اما مستغلات را چه کنند؟ ماده دوم ناظر به مستغلات شهر و اطراف شهرهاست ما که معتقد هستیم که مطلق خالصجات اعم از املاک مزروعی قنوات حقایقها مستغلات شهری فروخته بشود لازم بود که برای مستغلات شهری تعیین تکلیف خاصی بکنیم بدینجهت است که در ماده ۲ گفته شده که مستغلات بطور مزایده بفروش خواهد رسید حق هم همین است اگر در طهران دولت یک خانه دارد حمام دارد دکان دارد که مورد احتیاج خودش نیست اینها را باید بچه شکل فروخت؟ ما که معتقد هستیم دولت باید از املاک خلع ید بشود مستغلات شهری باید بطور مزایده فروخته بشود و ماده دو باین طرز است که گذاشتیم لازم است (عبد - الرحمن فرامرزی - ما که قبول کردیم) **رئیس** - تکلیف این پیشنهاد در موقع رأی معین میشود پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(شرح زیر قرائت شد)
پیشنهاد میکنم در تبصره ۲ ماده ۲ نصف از زمینهای امیرآباد به معاونین وزارت فرهنگ اختصاص داده شود درخشش

رئیس - آقای درخشش
درخشش - در این ماده قید شده قسمتی از اراضی امیرآباد را هم که دانشگاه لازم ندارد بدانشگاه بدهند بنده پیشنهاد کردم این قسمت از اراضی را که دانشگاه لازم ندارد بدو قسمت مساوی تقسیم کنند که یک قسمت را با استادها بدهند و یک قسمت را بکمک آموزگاران و آموزگاران داده شود این پیشنهاد بنده است هیچ اشکالی هم ندارد (دکتر بیضا - زمین زیادی نیست) بصند نفر رسد به ۲۰۰ نفر برسد هیچ مانعی ندارد دلیل بنده این است که استادان محترم که استادان بنده هم بوده اند و قابل احترام هستند و باید وضع زندگیشان بهتر بشود (عبدالرحمن فرامرزی آموزگار مقدم است) ولی همانطور که جنابعالی فرمودید آموزگار که ماهی دوپست و پنجاه تومان حقوق میگیرد همان مخارج استاد را از لحاظ فرزند و زن دارد و او مقدم است از استادی که مبلغ خیلی زیاد تری میگیرد و در چندین جا هم قانون بهش اجازه داده که کار بکند و علاوه در اینجا قید نشده با استادانی داده بشود که خانه ندارند این پیشنهاد بنده است که چون می خواهم بطبقه ضعیف کمک بکنم بنده